

**BİR SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜ OLARAK
“ALMAN TÜRKLERİ BİRLİĞİ”**

**“GERMAN-TURKISH ASSOCIATION” AS A
NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION**

*Necati DEMİR**

Özet:

Sivil toplum örgütleri, resmî kurumlar dışında kalan, siyasi, kültürel, sosyal, hukuki vb. alanlarda faaliyet yapan, gönüllülük esasına dayalı olarak çalışanlardan ve üyelerden oluşan, kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır. Alman Türkleri Birliği (Almanca adı: Deutschtürken Verband e.V.) de Almanya'nın Münih kentinde Türkler tarafından kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. Bu çalışmada Alman Türkleri Birliği tanıtılmış, Birliğin yapmış olduğu faaliyetler hakkında bilgiler verilmiş ayrıca bu faaliyetler, Türkçeye ve Türk kültürüne sağladıkları katkılar açısından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sivil Toplum Örgütü, Alman Türkleri Birliği, Münih Türk Dil-Kültür Okulu, Türklerin Dünyası Enstitüsü, Türk-Alman Kültür Kahvesi, Münih FM Radyosu.

Abstract:

Civil society organizations which are non-governmental, operate political, cultural, social, legal etc. Areas, consisting of the employees and members on a voluntary basis, non-profit organizations. German-Turkish Association (German name: Deutschtürken Verband e.V.) is a non-governmental organization established by Turks in Munich of Germany. In this study, German-Turkish Association has been introduced, information about the activities of the Union has been given, these activities has been evaluated in terms of their contribution to the Turkish and Turkish culture.

Key words: Civil Society Organization, the German-Turkish Association, Munich Turkish Language and Culture School, Institute of World of Turks, Turkish-German Culture Cafe, Munich FM Radio.

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü - Ankara
demir_necati@hotmail.com

GİRİŞ

II. Dünya Savaşı yıllarında bütün Avrupa ülkeleri tahrip olmuş, çalışıp üretecek nüfusun büyük bir bölümünü kaybetmiştir. Savaştan çok kısa zaman sonra toparlanan Avrupa ülkeleri, büyüyen ekonomilerinin işgücü ihtiyaçlarını kendi imkânları ile karşılayamayacak duruma gelmişlerdir. Çalışacak nüfusları yeterli olmayınca iş gücü açıklarını başka ülkelere geçici işçi davet ederek çözmeye çalışmışlardır.

Avrupa ülkelerinin savaş sonrasında kalkınma sıçrayışları iş dünyasına yansımış, öncelikle komşu ülkelere geçici işçi almaya başlamışlardır. Bu durum 1960’da Türkiye’ye de uzanmış, ilk olarak Almanya, Türkiye’den işçi talebinde bulunmuş ve 30 Ekim 1961’de Türkiye ile Federal Almanya arasında *İşgücü Anlaşması* imzalanmıştır. Anlaşmalar birbirini izlemiş, Türkiye’den Avrupa ülkelerine milyonlarca insan göçmüştür.

Ülke dışına göç ile başlayan süreç sonunda yurt dışındaki Türk vatandaşlarının sayısı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün 2010 yılı verilerine göre 3.765.175’tir (Şen, 2015, s. 20). Yurt dışındaki Türk vatandaşlarının 3.052.133’ü Avrupa kıtasında (bu sayının 2.960.027’si Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde, 92.106’sı Avrupa Birliği’ne üye olmayan ülkelerde), 162.631’si Orta Doğu ülkelerinde, 70.734’ü Türk cumhuriyetlerinde, 90.266’sı Asya kıtasındaki ülkelerde, 25.899’u Afrika kıtasındaki ülkelerde, 292.512’si Amerika kıtasındaki ülkelerde, 71.000’i Avustralya kıtasındaki ülkelerde yaşamaktadır. 3.765.175 olarak ifade edilen Türk nüfusu içinde Türk kökenli ancak yaşadığı ülke vatandaşlığına geçmiş, çifte vatandaşlığa sahip olanlar, doğumla yaşadığı ülke vatandaşlığı elde edenler, bazı ülkelerde etnik unsur/azınlık olarak kabul edilen Türkler bulunmamaktadır. Bu durumda yurt dışında yaşayan Türkler olarak bir nüfus değerlendirmesi yapıldığında sayının 6 milyonu aşkın olduğu rahatlıkla söylenebilir. Nitekim Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı’nın verileri de bu görüşümüzü desteklemektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı yurt dışında 6,5 milyonu aşkın (bk. <http://www.ytb.gov.tr/>) Türk’ün bulunduğunu ifade etmektedir (Şen, 2015, s. 27).

Yurt dışında yaşayan 6,5 milyonluk Türk nüfusunun sosyal, insani, ekonomik, eğitim haklarına ilişkin sorumluluk başta Türkiye Cumhuriyeti olmak üzere yaşadıkları ülkelere aittir. Ülkeler açısından bu sorumluluk yasal dayanaklarla tespit edilmiş, yurt dışında yaşayan Türklerin hakları ise güvence altına alınmıştır. Yurt dışında yaşayan Türklerin haklar çerçevesinde yaşadıkları en önemli sorunların başında “ana dilde eğitim ve ana dilini öğrenme hakkı” gelmektedir. Yurt dışında yaşayan Türklerin dillerini ve kültürlerini tanımaları, benimsemeleri, yaşatmaları; yaşadıkları ülkeye daha uyumlu olmaları; Türkiye ile olan millî ve manevi bağlarını güçlendirmeleri, devam ettirmeleri için ana dillerini öğrenmeleri

gereklilikten öte bir zorunluluktur. Bu kadar büyük bir nüfusun dünya üzerine dağıldığı ülke sayısı, Türkçe öğretilmesi gereken insan sayısı dikkate alındığında konunun ne kadar büyük bir sorun olduğu zaten rahat bir şekilde anlaşılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti yurt dışında yaşayan Türkler ve Türk vatandaşlarının ana dillerini öğrenmeleri, kültürlerini yaşatmaları için birçok kurumu ile birçok faaliyet gerçekleştirmektedir. Millî Eğitim Şûrası, Talim Terbiye Kurulu, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü, Eğitim Ataşelikleri ve Müşavirlikleri (Yurt Dışı Örgütü), Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı yurt dışındaki Türklerin ana dil eğitimleri ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamada birinci dereceden sorumludurlar. Örneğin Millî Eğitim Bakanlığı bu kapsamda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı koordinesinde, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı ile eş güdüm içinde Uzaktaki Yakınlarımız Projesini hayata geçirmiştir (Şen, 2010, s. 246). “Proje ile yurt dışındaki Türk çocuklarının kültürlerini koruyarak ve yaşatarak buldukları ülkeye uyum sağlayabilmeleri; hedef kitleye yönelik öğretim programı, ders kitabı, öğretim materyali ve İnternet sitesinin hazırlanması; yurt dışında görev yapacak/yapan öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin artırılması ile ilgili faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır” (Şen, 2010, s. 246).

Devlet eli ile her ne kadar yurt dışında yaşayan Türklerin ana dillerini öğrenmelerine ve kültürlerini yaşatmalarına yönelik faaliyetler yapılsa da tek başına yeterli değildir. Bu faaliyetlerin verimli ve devamlı olabilmesi için başta yabancı ülkelerde yaşayan Türklerin Türkçe ve Türk kültürü konusunda bilinçli olması, ana dilde eğitim ve ana dil öğrenimi konusunda haklarını bilmesi ve haklarını elde etme noktasında istekli olması gerekmektedir. Daha sonra ise yaşanan ülkenin ana dilde eğitim ve ana dilini öğrenme hakkına yönelik demokratik bir tutumla iş birliğine açık olması gereklidir.

Türkiye dışında yaşayan Türkler; ana dil, millî tarih ve kültür eğitimi açısından büyük sıkıntılar çekmektedir. Yaşadıkları toplumda yaşanan ülkenin dili ve kültürü baskın olduğundan giderek kendi dili ve kültüründen uzaklaşmaktadır. Bu sorunların giderilmesi için yukarıda da ifade edildiği gibi Türkiye Cumhuriyeti birtakım faaliyetler gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte yabancı ülkelerde yaşayan Türkler de dil, eğitim, uyum, birlik-beraberlik sorunlarına yönelik birtakım faaliyetler gerçekleştirmektedir. Böylece hem devletin çalışmaları ile hem de Türk toplumunun çabası ve faaliyetleri ile daha etkili ve güçlü bir Türk toplumu varlık göstermektedir.

Yabancı ülkelerde daha etkili ve güçlü bir Türk toplumunun varlık göstermesi için tek tek çaba göstermekten ziyade toplu bir çaba göstermenin yerinde olacağının bilincinde olan Türkler, sivil toplum örgütleri çatısı altında birleşmektedirler. “Devlet örgütü dışında, birtakım siyasal, kültürel,

ekonomik ve sosyal faaliyetleri yürüten gönüllü kuruluşlar (Kalaycıoğlu 1998’den akt. Talas, 2011, s. 388) olarak tanımlanan sivil toplum örgütleri Avrupa’da son derece etkin ve yaygındır. Avrupa’da Türklerin kurduğu birçok sivil toplum örgütü bulunmaktadır. Türklerin kurduğu sivil toplum örgütlerinin yoğunlu ve etkililiği bakımından ise Avrupa ülkeleri arasında Almanya ilk sıralarda yer almaktadır. Almanya’da yaşıyan Türklerin dil ve kültür alanında yaşadıkları sorunlara çözümler bulmaya ve bulduğu çözümleri uygulamaya çalışan sivil toplum örgütlerinden biri de “Alman Türkleri Birliği”dir.

1. ALMAN TÜRKLERİ BİRLİĞİ

Alman Türkleri Birliği (Almanca adı: Deutschtürken Verband e.V.), 17 Kasım 2014 yılında Almanya’nın Münih kentinde kurulmuştur. Kurucular arasında Zeki Genç, Müevver Canseven, Serdar Duran, Elçin Rabatlı bulunmaktadır.

Alman Türkleri Birliği’nin Ercan Tuna tarafından tasarlanan ve Yönetim Kurulunca kabul edilen logoları şöyledir.

Fotoğraf 1-2: Alman Türkleri Birliği Logosu (Ercan Tuna)

Alman Türkleri Birliği (Deutschtürken Verband e.V.), kuruluş tüzüğünün 3. maddesinde “Alman Türkü” ve “Alman Türkleri” terimini şu şekilde tarif etmiştir:

Almantürkü: (Aidiyet) Türk kökenli Alman. Vaktiyle Türkiye’de yaşıarken sonra Almanya’ya gelip yerleşen Türk vatandaşı. Sonradan Alman vatandaşı olan Türk. Türkiye, Almanya ya da her iki ülke vatandaşı olan kişi.

Almantürkleri: Türk etnik grubuna ait Türkiye dışında, Almanya ve Avrupa’da yaşıyan Türkler. Annesi veya babası Türk olup Almanya’ya yerleşenler.

Tüzükten anladığımızı göre “Alman Türkleri” ifadesi, Türkiye kökenli olup sonradan Almanya’ya gelmiş veya Almanya’da doğmuş kişileri yani Türk olup Almanya’da yaşıyanları; 1960’lı yıllarda Almanya’ya kısa süreliğine çalışmaya gidip sonra dönmeyen Türkleri; dönmemeye karar verdikten sonra Türkiye’deki ailesini “ailelerin birleşmesi” için yanına

getiren Türkleri; Almanya’da doğan bebekleri; büyüyüp genç olan kızlar ve erkekleri; sonra evlenenleri; sonradan Alman vatandaşı olan veya Türk vatandaşı kalan Türkleri içine almaktadır.

Alman Türkleri Birliği, kuruluş tüzüğüünün 3. maddesinde insanlar arasında hiçbir ayırım yapmadığını belirtir. Yani din, mezhep, dünya görüşü, siyasi görüşü ne olursa olsun bütün insanlar ile birlikte çalışabileceğini ve bütün insanlığa hizmet için kurulduğunu beyan eder.

Alman Türkleri Birliği’nin kuruluş amacı, tüzüğünde şu şekilde ifade edilmektedir:

a) *Türk kökenli insanların birlikte olmak için bir merkezin kurulmasını sağlamak; Dil, kültür, sanat, gençlik ve yetişkinler için danışmanlık çalışmaları yapmak; Tarih ve arşiv kurumu olarak Almanya’da ve Avrupa’da bilimsel faaliyetler yapmak, her alanda iletişimi sağlamak,*

b) *Uluslararası dostluğa katkıda bulunmak ve uyumu teşvik etmek,*

c) *Yeni vatan üzerinde haklarını savunmak ve böylece grubun kendi kaderini kendi tayin hakkını kazanmak,*

d) *Almanya’da yaşayan Türklerin onlarca yıldır devam eden birliğini daha da güçlendirmek ve bir arada iletişim içerisinde yaşamayı teşvik etmek,*

e) *Alman Türklerine sosyal ve ekonomik yardımlarda bulunmak;*

f) *Mahkemeler ve makamlar nezdinde, yasalar çerçevesinde haklarını savunmak ve üyelerini temsil etmek,*

g) *Ayrıca kültürler arası bir merkez kurmak ve halka açık eğitim sağlamak.*

Alman Türkleri Birliği tüzüğünde amaçlarını şu şekilde gerçekleştirme kararı almıştır:

a) *Siyasi ve sosyal lobi çalışmaları yapmak,*

b) *Organizasyon, etkinlikler, toplantılar, konferanslar düzenlemek,*

c) *Daha fazla üye kazanmak için multimedya yayınları ve yanı sıra yazılı basın, yayın, radyo ve televizyon kullanmak,*

d) *Yurt dışında olan bireyler, gruplar benzer hedefler peşinde olan kurumlar ile deneyim ve bilgi alış verişinde bulunmak,*

e) *Derneğin bu alanlardakini faaliyetlerini uluslar arası kanunlar ve kurallar çerçevesinde sürdürmek (Dernek benzeri amaçlar için faaliyetler gösteren diğer kulüpler, dernekler ve kurumlar ile iş birliği yapabilir, hatta tek bir çatı altında kurumlaşabilir)*

Alman Türkleri Birliği (Deutschtürken Verband e.V.) ana dil eğitimi, öğretimi ve kültürel eğitim faaliyetlerini şu başlıklar altında sürdürmektedir:

- 1) Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulu
- 2) Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü
- 3) Alman Türkleri Birliği Türk-Alman Kültür Kahvesi
- 4) Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu

1.1. Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulu

Alman Türkleri Birliği tarafından açılan Münih Türk Dil-Kültür Okulu, Münih belediyesi tarafından desteklenmektedir. Okul, Alman Türkleri Birliği Başkanı Zeki Genç tarafından kurulmuştur. Okulun ve Türkçe öğretiminin sorumlusu öğretmen Nuray Toksoy’dur.

Münih Türk Dil-Kültür Okulu, Mars str. 25/4 Hauptbahnhof adresinde faaliyet göstermektedir. Türkçe öğretmeni olarak Nuray Toksoy görev yapmaktadır. Sloganları: “Hem eğleniyoruz hem Türkçe öğreniyoruz”dur.

Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulunun tanıtımı amacıyla tasarlanan afişlerden biri şöyledir:

Fotoğraf 3: Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulunun Tanıtım Afişlerinden Biri

Alman Türkleri Birliği (Deutschtürken Verband e.V.) tarafından gerçekleştirilen Türkçe öğretim kurslarına 3-16 yaş arasındaki çocuklar devam etmektedir. Kurslar Cumartesi günleri saat 10.00 ile 15.00 arasında gerçekleştirilmektedir. Kursa katılan çocuklar hem Türkçe öğrenmekte hem de tiyatro, müzik, oyun, zekâ oyunları ile Türk kültürünü yakından tanıma firsatı bulmaktadır.

Çocuklarına Türk dilini ve kültürünü öğretmek isteyen duyarlı veliler, Cumartesi tatil günüdür demeden çocuklarını okula getirmektedir.

Münih Türk Dil-Kültür Okulunda dil eğitiminin yanı sıra çocuklara Türk kültürü tanıtılmakta, aktarılmakta ayrıca Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda millî duygularını pekiştirmelerine yönelik etkinlikler de yapılmaktadır.

Dersler 7-16 ve 3-6 yaşa göre gruplandırılarak verilmektedir. 7-16 yaş grubu öğrencileri de kendi içinde iki gruba ayrılmıştır. Toplamda üç gruba yönelik olarak ders programı hazırlanmıştır. Dersler, öğrencilere ilgi çekici hâle getirmek ve öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlamak için oyunlar ile desteklenmektedir.

Fotoğraf 4: Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulunda Bir Ders

Fotoğraf 5-8: Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulunda Bir Ders

Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulu Programı ise şöyledir:

Tablo 1: Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulu Programı

Münih Türk Dil-Kültür Okulu Programı		
A Grubu: (7- 16 Yaş Arası)	B Grubu (7- 16 Yaş Arası)	C Grubu (3-6 Yaş Grubu)
Cumartesi 10:00 - 12:00 Tiyatro 12:20-13:00 Türkçe 13:15-15:00 Zekâ oyunları	Cumartesi 10:00 - 12:00 Türkçe	Cumartesi 10:00 - 12:00 Oyun ve müzik

Dersler sabahın erken saatlerinde başladığı için okula gelen öğrenci ve velilere açık büfe kahvaltı hizmeti sunulmaktadır. Hazırlanan kahvaltı ile veliler, çocukları dersteyken diğer velilerle sohbet etme, Türkiye’deki gelişmeleri değerlendirme fırsatı bulmaktadır. Bu da okulun eğitim öğretim işlevinin yanı sıra sosyalleşme işlevinin de bir göstergesi olmaktadır.

Öğrenci velilerinden Şahabettin Ölmez, okul ile ilgili görüşlerini beyan ederken aslında pek çok gerçeği göz önüne sermektedir: “Çocukların öz kültürünü öğrenmesi için temelde dil geliyor. Dil olmadan bir kültürü yaşatmanın çok zor olduğu kanaatine vardık. Çocuklarımızın çevresinde

yeterince Türkçe konuşacak kimse yok. En büyük sıkıntımız da oradan kaynaklanıyor. Çocuklarımız için hem deneyim olsun hem de Türkçe dersini görsünler diye buraya gelmeye azimle çabalyoruz. Daha fazla çocuk katılırsa biz de memnun oluruz.”

Öğretmen Nuray Toksoy’un okul hakkındaki düşünceleri şöyledir: *“Maalesef benim çocuğum da dâhil olmak üzere yurt dışında yaşayan bizlerin temel sorunu Türkçenin ana dil yerine ikinci dil olması. Mümkün olduğunca bu sorunu halletmek için buradayız. Çocuklarımızın kendi kültürümüzü öğrenmelerini çok istiyoruz. Millî değerlerimizi yaşatmaya çalışıyoruz. Bu işi çocuklardan önce ailelerin istemesi gerekiyor. Talep maalesef çok az. Önce büyükler istemeli ki küçükler de buraya gelsin.”*

Münih Türk Dil-Kültür Okulunun kurucusu, Alman Türkleri Birliği Başkanı Zeki Genç’in okul hakkındaki görüşleri ise şöyledir: *“Bizim okulumuzun ismi Türk Dil-Kültür Okulu. Burası sadece bir okul değil ayrıca bir kültür yuvasıdır. Türkçeyi öğrenirken Türkiye’den getirdiğimiz bayramları, oyunları, fıkraları da burada öğretiyoruz. Bu okul, Alman Türkleri Birliği tarafından organize edilmektedir. Bu derneğin hedefi Almanya’da yaşayan Türklerin dil ve kültür haklarını korumak, kazanmak ve yaşatmaktır. Yaklaşık 1,5 yıl önce belediyenin sosyal yardımıyla bu okulu açtık. Öğretmenlerimize saat ücreti verebiliyoruz. Bu ücretin yarısını belediye veriyor yarısını da ailelerimiz karşılıyor. Aileler bize Cumartesi günleri sabah saat 10.00’da geliyorlar hep beraber kahvaltı yapıyoruz. Çocuklar derslerini yaparken bizler de aileleri ile sohbet etme fırsatı buluyoruz. Saat 12.30’a kadar buradayız. Bundan sonraki hedefimiz de 12.30’dan sonra tamamen tiyatro dersleri vermektir. Velilerimiz Cumartesi günü sabah erkenden buraya gelmeye zorlanıyorlar ancak gelen aileler de çok memnun kalıyorlar. Buraya gelen veli çocuğunun boş zamanının değerlendirildiğini görmektedir. İlgi duyanlar var ama duymayanlar daha çok. Bu anlayışı bizim değiştirmemiz gerekiyor, aileler değil. Bu görevi de ilk önce ben kendimde görüyorum. Buraya bir çocuk dahi gelse iki öğretmen ve benimle birlikte biz üç kişi geliyoruz. Hedefimiz buradaki Türklerin dil ve kültür hayatını zenginleştirmek. Burada belediyenin bize tahsis ettiği 10 sınıf var biz şuanda iki sınıfı kullanıyoruz. İstiyoruz ki veliler daha çok ilgi gösterebilir ve sınıfları dolduralım.”*

1.2. Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü

Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü / Deutschtürken Verband - Institut für die Welt der Türken 21 Mart 2015 tarihinde Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Necati Demir başkanlığında Münih’te kurulmuştur. Pelkoven str. 139 Münih adresinde faaliyet göstermektedir.

Enstitünün Yönetim Kurulu Prof. Dr. Necati Demir, Zeki Genç, Yrd. Doç. Dr. Özkan Aydoğdu, Öğr. Gör. Dr. Ülker Şen, Öğr. Gör. Dr. İbrahim

Özbakır, Prof. Dr. Gıyasettin Aytas, Doç. Dr. Muhammet Koçak’tan oluşmaktadır. İnternet / İletişim adresi <http://www.welt-der-tuerken.org>’dur.

Fotoğraf 9: Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü / Deutschtürken Verband - Institut für die Welt der Türken’in Logosu

Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü / Deutschtürken Verband Institut für die Welt der Türken’in amaçları şunlardır:

a) *Türk dili, tarihi ve kültürü konularında araştırmalar ve çalışmalar yapmak,*

b) *Türk dili, tarihi ve kültürü konusunda uluslararası boyutta bilimsel / akademik dergi çıkarmak,*

c) *Türk kültür, dil ve tarihi değerlerinin bilimsel yoldan ortaya çıkarılmasını, belgelenmesini, araştırılıp incelenmesini esas almak,*

d) *Toplumda yaratılan bütün maddi ve manevi kültür değerlerinin; sürekli, düzenli ve kapsamlı bir şekilde birikimini ve gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak,*

e) *Ulusal ve uluslararası ölçüde Türk dili, tarihi ve kültürü ile ilgili sempozyumlar, kongreler, paneller, çalıştaylar ve diğer etkinlikler düzenlemek,*

f) *Türk dili, tarihi ve kültürü konularında önemli çalışmalar yapan kişi ve kuruluşları ödüllendirmek,*

g) *Türk kültürünü dünyaya tanıtmak.*

Enstitünün Türk sosyal bilimleri konusunda Türkçe / Türk lehçeleri, İngilizce, Almanca ve Rusça yayın yapan “Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks (Türklerin Dünyası Dergisi), 2009 yılında Münih’te kurulmuştur. 2009 yılında yayımlanmaya başlayan Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks (Türklerin Dünyası Dergisi), 2015 yılında Enstitünün bünyesine alınmıştır.

Necati Demir
Bir Sivil Toplum Örgütü Olarak “Alman Türkleri Birliği”
“German-Turkish Association” as a Non-Governmental Organization

Fotoğraf 11: 13-16 Nisan 2016’da Gagauzyeri’nin Başkenti Komrat’ta Düzenlenen V. International Turkic Art, History and Folklore Congress / Art Activities’in Afışı

Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü / Deutschtürken Verband Institut für die Welt der Türken, *Selçuk Üniversitesi*, *Moğolistan Devlet Üniversitesi*, *Azerbaycan Miras Kurumu* ortaklığında 21-26 Eylül 2016 tarihinde Moğolistan’da X. International Turkic Culture, Art and Protection of Cultural Heritage Symposium / Art Activity düzenleyecektir.

Fotoğraf 12: 21-26 Eylül 2016’da Moğolistan’da Düzenlenecek Olan International Turkic Culture, Art and Protection of Cultural Heritage Symposium / Art Activity’in Afışı

1.3. Alman Türkleri Birliği Türk-Alman Kültür Kahvesi

Alman Türkleri Birliği Türk Kültür-Alman Kültür Kahvesi, Alman Birliği Başkanı Zeki Genç tarafından Dompfaffweg 10 - Trudering adresine kurulmuştur.

En önemli amacı Almanya’da yaşayan Türklerden her yaş grubundaki insanlar arasında iletişimi sağlamak ve Alman komşularına Türk dilini ve kültürünü tanıtmak, Türk dilini ve kültürünü yaşatmak ve Türkler ve Almanlar arasında sosyal ilişkileri geliştirmektir. Her yaş grubundaki

Türkler veya yabancılar buraya gelip rahat bir nefes alabilmekte, kahvesini içerken Türkçe sohbetlere katılabilmektedir.

Alman Türkleri Birliği, yönetim kurulu toplantısını ve çeşitli kurullarının toplantılarını burada yapmaktadır.

Türk-Alman Kültür Kahvesi'nde ayrıca seminer, konferans, tartışma, müzik, tiyatro gösterileri ve diğer faaliyetler de yapılmaktadır. Burası ayrıca Münih'te yaşayan Türklerin ve Türklerle dost olan yabancıların dinlenme ve sohbet etme mekânı olmuştur.

Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu bazı haftalar pazartesi saat 21:00 ile 21:30 arası Türkçe yayını ve mülakat türü yayınlarını bu mekânda yapabilmektedir.

Türk-Alman Kültür Kahvesi, Alman Türkleri Birliğinin Göç Tarihi Müzesi ile aynı binada olduğu için müze ziyaretçilerinin de uğrama noktası olmuştur. Müzeye gelen ziyaretçilerle birlikte Türk-Alman Kültür Kahvesi, Türkler ve Türk dostu yabancılar için tanışma, dinlenme, sohbet etme mekânı hâline gelmiştir.

Türk-Alman Kültür Kahvesi, Türk kahvesi ve çay ikramları başta olmak üzere diğer Türk kültürüne özgü yiyecek, içecek ikramları ile Türk kültürünü tanıtmakta, yaşatmaktadır. Ayrıca derin sohbetlerin, hoş muhabbetlerin Türkçe yapılmasıyla da Türkçenin kullanılmasına ve yaşatılmasına katkı sağlamaktadır.

Necati Demir
Bir Sivil Toplum Örgütü Olarak “Alman Türkleri Birliği”
“German-Turkish Association” as a Non-Governmental Organization

Fotoğraf 13-16: Alman Türkleri Birliği Türk-Alman Kùltür Kahvesi

Türk-Alman Kùltür Kahvesi, günümüzde Türkiye’deki “kahvehane” algısından uzak eski “kıraathane” algısına yakın bir noktadadır. Türk-Alman Kùltür Kahvesi, Türkçe kitap okunan, Türkçe sohbet edilen, bilgi ve görüş alış verişinde bulunulan bir kùltür çatısıdır.

1.4. Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu

Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu Zeki Genç tarafından Münih’te 2000 yılında kurulmuştur. Her pazartesi saat 21:00 ile 21:30 arası Türkçe yayın yapmaktadır.

Programları ve yayınları; genellikle haber, röportaj, müzik ve Türkçe eğitimi ağırlıklıdır.

Almanya’da yaşayan Türklerin yaşayan Türkçe/Almanca ile haber ve müzik dinleyebileceği biçimde yayın yapmaktadır.

İnternet üzerinden yayın yapan Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu, çoğunlukla Almanya Göç Tarihi Müzesine kurulan stüdyodan ve Alman Türkleri Birliği Türk-Alman Kùltür Kahvesi salonundan yayın yapmaktadır. Burada yapılan yayınlarda daha çok farklı alanlarda uzmanlaşmış konuklar katılmaktadır.

Fotoğraf 17: Alman Türkleri Birliği FM Radyosunda Sohbet Yayını

Radyo iletişim araçlarının en eskilerinden biridir. Radyo ilk zamanlarda haber alma ihtiyacının gidermek için yayın hayatına başlamış olsa da artık eğlenmek, haber almak, bilgi edinmek gibi amaçlarla varlığını sürdürmektedir. Türkiye’de bu amaçlarla yayın hayatını sürdüren birçok radyo kanalı bulunmaktadır. Türkiye’de yaşayanlar bu radyo kanallarının yayınlarını dinleyerek eğlenmekte, bilgi edinmekte ya da ülkedeki ve dünyadaki olaylardan haberdar olabilmektedir. Kısacası Türkiye’de yaşayanlar için radyo hayatın bir parçasıdır.

Yurt dışında yaşayan Türkler söz konusu olduğunda Türkçe yayın yapan bir radyo kanalının ve onun yayınlarının anlamı ve hayatına kattıkları hiç şüphesiz Türkiye’de yaşayanlarınkinden farklı olabilmektedir. İki dilli ve kültürlü bir toplumda yaşamının vermiş olduğu kimlik bunalımını aşmada radyo yayımları katkı sağlayabilmektedir. Ayrıca Türkçe yayınların dinlenmesi Türkçe dinleme becerisinin ve Türkçe konuşma becerisinin gelişmesine büyük katkı sağlamaktadır.

Yukarıdaki söylenenler ışığında Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu’nun Türkçeye ve Türk kültürüne katkıları açısından değerlendirdiğimizde karşımıza şu tablo çıkmaktadır:

Türkçe/Almanca yayın yapması ile başta Türkçenin yayılmasına hizmet etmektedir,

Kültür programları ile Türk kültürünün tanıtılmasına katkı sağlamaktadır,

Yayınlanan programların özelde Almanya’da, genelde ise Avrupa’da yaşayan Türklerle yönelik hazırlanması sebebiyle orada yaşayanların duygularına hitap edebilmektedir,

Yurt dışında yaşayan Türklerin sorunlarının dile getirildiği programlarla Türklerin sesi olmaktadır, böylece Türklerin yaşadığı sorunlara yönelik toplumsal bir farkındalık yaratmaktadır,

Alanında uzman konukların olduğu programlarla özelde Almanya’da, genelde ise Avrupa’da yaşıyan Türklerin sosyal ve siyasal hakları bakımından bilinçlenmesine katkı sağlamaktadır.

2. SONUÇ

Sivil toplum örgütleri, resmî kurumlar dışında kalan, siyasal, kültürel, sosyal, hukuki vb. alanlarda faaliyet yapan, gönüllülük esasına dayalı olarak çalışanlardan ve üyelerinden oluşan, kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır. Alman Türkleri Birliği (Almanca adı: Deutschtürken Verband e.V.) de Almanya’nın Münih kentinde Türkler tarafından kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. Örgüt, özelde Almanya’daki Türklerin genelde yurt dışında yaşıyan Türklerin haklarını savunmak, dil ve kültür alanında ihtiyaçlarını karşılamak, Türkler arasında ve uluslararası anlamda dostluğa katkıda bulunmak, ihtiyaç sahiplerine ekonomik yardımlarda bulunmak amaçları doğrultusunda kurulmuştur. Bu amaçları gerçekleştirmek için ise bir çok faaliyet gerçekleştirmektedir. Birliğe bağlı şu dört faaliyet alanı ilk akla gelenlerdir: Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü; Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil Kültür Okulu; Alman Türkleri Birliği Türk-Alman Kültür Kahvesi; Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu.

Alman Türkleri Birliği Münih Türk Dil-Kültür Okulu, 3-16 yaş aralığındaki Türk çocuklarının Türkçe öğrenmesi için hafta sonları faaliyet gösteren bir okuldur. Okul, Türkçe öğretimi ile birlikte Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda kültür aktarımı da yapmaktadır.

Alman Türkleri Birliği Türklerin Dünyası Enstitüsü / Deutschtürken Verband Institut für die Welt der Türken 21 Mart 2015 tarihinde Prof. Dr. Necati Demir başkanlığında Münih’te kurulmuştur. Uluslararası boyutta akademik dergi çıkarmakta ve çok yönlü faaliyetlerini sürdürmektedir.

Alman Türkleri Birliği Türk-Alman Kültür Kahvesi, her yaştan Türk’ün ve Türk dostu yabancıların bir araya gelebilmesi için oluşturulmuş bir mekândır. Türk-Alman Kültür Kahvesi, Türklerin kendi aralarında Türkçe konuşmasına, yabancıların ise Türkçe pratik yapmasına ortam sağladığı için ayrıca Türk kültürünün Türkler arasında yaşatılmasına, yabancılarla da Türk kültürünün tanıtılmasına aracılık ettiği için önemli bir mekândır.

Alman Türkleri Birliği Münih FM Radyosu, 2000 yılından bu yana haber, röportaj, müzik ve Türkçe eğitimi ağırlıklı yayın yapmaktadır. Radyo yayınları ile yurt dışındaki Türklerin sorunları dile getirilmekte, sorunların çözümü için öneriler sunulmaktadır. Ayrıca eğitim programları ile Türkçenin öğrenilmesine, Türk kültürünün tanınmasına, benimsenmesine de katkı sağlamaktadır.

Görüldüğü üzere bir okul açmak tek başına bir kişinin yapacağı iş değildir ya da haksızlığa uğradığımızda tek başımıza sesimizi kaç kişiye duyurabilirsiniz? Sivil toplum örgütleri işte tam bu noktada önemli roller üstlenebilmektedir. Alman Türkleri Birliği özelde Almanya genelde ise yurt dışında yaşayan Türklerin sesi olma yolunda faaliyet gösteren bir örgüttür. Yaptığı işler ile adından söz ettiren Alman Türkleri Birliği'nin bundan sonra da çalışmalarının büyüyerek devam etmesini diliyoruz. Ayrıca marifetin iltifata tabi olduğunu hatırlatarak Alman Türkleri Birliği ve bu sivil toplum örgütü gibi faaliyet gösteren diğer sivil toplum örgütlerinin desteklenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

- Şen, Ü. (2010). Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarının Ana Dili Eğitimine Yönelik Millî Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Yapılan Çalışma ve Uygulamalar. *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*, 2 (3), 239-253.
- Şen, Ü. (2015). *Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi ve Materyal Tasarımı (Belçika Örneği)*. Ankara: Edge Yayınları.
- Talas, M. (2011). Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspektifi. *TÜBAR-XXIX*, 387-401.
- 29 Nisan 2016, <http://www.ytb.gov.tr>
- 29 Nisan 2016, <http://www.welt-der-tuerken.org>
- 29 Nisan 2016, <http://www.dieweltdertuerken.org>